

NJIDEEJIDERE PQL NA JERUSALEM

Olu Ndi-izi 21:1-40; 22:1-30; 23:1-35

IHEÒMÙMÙ 370

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Asi na ayi nénwe ntachi-obi, ayi gēso kwa Ya bukọ eze; asi na ayi gāgōnari Ya, Ya onwe-ya gāgōnari kwa ayi” (2 Timoti 2:12).

N'uzo Ijé Jerusalem

Pol gaje isi ndiokenye nzukọ dí n'Efesos nódụ nkeoma ná mwute, wee malite njèm mgbasaozioma ya nke ubò ató. Ebe mbu dí mkpà o gaakwusị bụ na Taia, ebe agaebupụ ibu dí nime ubò. Pol na ụmụ Chineke nórọ ụbochị asaa n'ebe ahụ. Pol anqwori ebe ahụ na mgbe garaaga; Jisós ejewo kwa ijé n'usommiri nke Taia. O bụ n'ebe ahụ ka otù nwanyị nō riọ Jisós ka O nwe obiebere n'arụ nwa ya nwanyị nárajaorịa, ewe mee ka arụ ya dijike.

Ndị Taia gwara Pol ka o ghara ijé Jerusalem, n'ihi na ha mara na nsogbu naechere ya n'ebe ahụ. O dighị ha mma ijhú na o tinyere onwe ya n'ihe izendụ; ma Pol bụ onye nke Chineke náadighị atiegwù, ọñu zuru okè dí kwa nime obi ya. Ụfodụ anyị nwere ihe mgbu olenaoles ọñu anyị naefepụ na nwaoge; ma o dighị otú a nye Pol.

Ndikom na ndịnyom na ụmuntakirị nke nzukọ ahụ gbakotara n'usommiri gbue ikpere n'ebe ahụ wee kpeekpere tupu ha asị Pol gaa nkeoma. Nzukọ ekpere dí ukwu ka o bụ, mgbe obiike Pol nwere mgbe iheizendụ náeché ya iru metụrụ ha n'obi.

Nime Sisaria

Pol nórọ otutu ụbochị n'ulọ Filip onye mkwusanjègharị na Sisaria. O nwere ụmündịnyom anọ bụ kwa ndị mkwusa. Mgbe o nō n'ebe ahụ, otù onyeamụma anaakpọ Agabos bijara wee “chiri ihe-okike Pol, kee onwe-ya ụkwụ na aka, si, otú a ka ndị Ju nđi nō na Jerusalem gēke nwoke nwe ihe-okike a, ha gārara kwa ya nye n'aka ndị mba ozq.” Ndịozọ rịokwara ya ka o ghara irigo Jerusalem. Pol wee zaa sị: “Gini ka unu nême, ebe unu nākwa ákwá nētiwa kwa obim? N'ihi na edoziwo mu onwem o bugh nání ka ewe kem agbu, kama inwu kwa ọnwu na Jerusalem n'ihi aha Onye-nwe-ayi Jisus.”

Nime Jerusalem

Pol jekwara Jerusalem, ebe obi toro ndị nsø ụtø ijhú ya. Eleghianya o yiri mgbe otù onye nime nzukọ jere njèm ikwusa Ozioma, ma mgbe o lọtaraa ọñu na ejupụta obi mmadụ niile.

Agwaghị anyị otutu ihe banyere otú Pol si dí n'oyiyi ya, ma ọlụ ya na eme ka ndị otutu mmadụ gbanwee nke ukwuu ebe o bula o jere. Gịni ka anyị gaekwu banyere nke a? O bụ ike si n'ebe Chineke nō bijawasi ya; Mmụ Nsø lụrụolụ nime ihe niile o mere na nke o kwuru. N'ubochị taa ụwa naelekwasị mmadụ amara aha ha anya bù ndị dí ike n'ikwuwaokwu. Mmụ Nsø nke Chineke dí ndị náachị ndị OnyeKraist. Mgbe anyị naagụ akukọ Pol, anyị aghaghị ịmata na ihe mere o ji nwee ike ilụolụ gbanwere ndị ndị o zutere bụ na o nwere ụdị nke Onyenwe anyị Jisós nime ndị na omume ya. Pol bụ otù nime ndị Ozi kachasi ukwu, anyị pükwara isi na o bụ onye isi ha, ma o bụ onye nwere obi umeala.

Ogbaaghara Ahụ

Ihe niile gaara Pol nkeoma na Jerusalem rue mgbe o banyere nime n'Uloukwu Chineke. N'otù mgbe ahụ ndị Juu kpaliri ụmummadụ ha wee jide ya. Obodo ahụ dum jupütara n'ogbaaghara, ụmummadụ wee kuru Pol pụo nime Uloukwu Chineke wee chọ igbu ya, ma onyeisiochịaghị bijara wee naputa ya. O jụrụ onye Pol bụ na ihe o mere. Ma igwe mmadụ ahụ tirimkpu sị “Wepu ya.”

Emere ka anyị cheta ụbochị Jisós guzoro n'iru ikpé Pailat, igwe mmadụ wee tiemkpu sị “Wepu nwoke a” (Luk 23:18). Mgbe ụfodụ ndị náemebiwu enwewo ike iwezuga ndị eziomume. Ma ụbochị

naabia mgbe Onyeikpé eziomume ahụ gaata ndị ajoomume niile ahụ. Ndị meworo ka Ndị Kraist hụ ahụ, ghara, kwa ichègharị wee riọta mgbaghara, ka aga enye ahụ ehie na abalị nime okualammụ.

Ekuru Pöl ba n'ulọ ndịaghị, maqbụ ulomkpọrọ, wee guzobe ya n'ebé nrịgọ nyekwa ohere ikwuokwu. Mgbe igwe mmadụ kwusirị itụṣụzụ o wee gwa ha na ya naejiderị ndịkom na ndịnyom náesouzọ Kraist, tupu rue mgbe o chègharị. O wee kwue kwa otú Onyenwe anyị si “jide” ya otù ụbochị n'uzo Damaskos. Igwe mmadụ ahụ ñara ntị nwa mgbe, we malite kwa itumkpu ọzọ si, “Wepu onye di otú a n'uwa; n'ihi na o kwesigh ka o di ndu.”

Mgbe ahụ onyeisiagha nyere iwu ka apia Pöl ihe, ka ewee chọpụta ihe kpatara igwe mmadụ ahụ ji emegide ya. Opipia ihe ndị Rom bụ otù nime mmeso jogburu onwe ya karịşa nke naeweta kwa óké ihemgbu. Ha na ekegide mmadụ n'osisi, were kwa ụtarị nke akpanyere iberibe igwe náapia ya n'azụ mgbe eyipuchasirị ya uwe rue mgbe ọbara ganaagbapụta rue kwa mgbe akwara dị n'arụ ya pütasirị ebe agaahụ ha anya. Anaeme nke a iji mee ka o kwupụta ihe o bụla o naezeoizo.

Pöl bụ onye Juu n'ezie, ma o bụ kwa onye amụru na Rom. O wee juo si, “O ziri ezi n'iwu ka unu pia madu bu onye Rom ihe, nke bu kwa onye anāmagh ikpé?” Ha wee gwa ya onyeisiochịagha onye jukwara Pöl si, “Gwam, gi onwe-gi bu onye Rom?” Pöl wee za sị na ya bụ onye Rom. Ngwangwa egwù turu onyeisiochịagha na ndịozọ nō n'ebé ahụ, ha wee topụ Pöl agbụ ya niile. Ha wee gwa ya na o ghaghị iguzo n'iru nnokqikpé, maqbụ Sanhedrin n'asusụ ndị Ju. Nke a bụ ọgbakọ nke iri ndịkom asaa, nke onyeisinchüajà naachikọta. Ha naahụ banyere okpukpé ya na iwu obodo na ndị náemebiiwu

N'iru Nnokqikpé

Ka Pöl nódụrụ ala n'iru ndịkom a, o chọpụtara na ụfodụ ha bụ ndị Farisii ebe ndịozọ bụ ndị Sadusii. Ha ekwereghị n'otù ihe. Ndị Farisii kwere ná Mbiliten'onzụ, kwere kwa na ndịmmụozị na mmụo, ma ndị Sadusii ekweghi. (Otù onye chepụtara ụzo o gaeji dị mfé icheta aha ndia: Farisii “ahurum na o maramma”; Sadusii “i huwo na o jorọ njo”) Uwa jupụtara náekwegojekwe n'ụbochị taa díka ndị díka ndị Sadusii gosiri. Ụfodụ okpukpé pütara ọhụrụ ekweghi na Mbiliten'onzụ.

Mgbe igwe mmadụ malitere itimkpu ọzọ, wee bilie imegide Pöl, onyeisiochịagha bijara naputa kwa ya. O türü egwù na ha gaadokasi ya o wee nye ndịaghị iwu ikpota Pöl n'ulọ ndịaghị.

Anyị pürü iħu ka onye nke Chineke a guzoro n'eleghianya n'azụ n'iru nnokqikpé ahụ, náenwe okwukwe nime obi ya. O bürü Onyenwe anyị Jisós Kraist onyeàmà n'iru ndị gosiri onwe ha ndịiro ya kachasị nime ijéozị ya niile. Pöl hụrụ na nke a bụ ohere nye ya ino n'onodụ dị otú a. Anyị gaahụ na Chineke nwere ihe ọzọ O ji mee ka Pöl rue Jerusalem nke karịri iħu ahụ nke mkpagbu na nsogbu. Ijé Pöl rue Jerusalem nyere aka mee ka ekwusara ndị Juu Ozioma, ya na Ndịmbaozọ na ndị ọchichị na ndị obodo niile. O degara ndị Filipai akwükwo ozi si: “Anamezube ka unu mara, umu-nnam, na kama ihe ọzọ, ọnodum emewo ka ozi-qma ga n'iru” (Ndi Filipai 1:12).

Mgbe Chineke naekwe ka ụmụmmadụ gabiga nime mkpagbu, O naacho ilupụta ezihi dị omimi ná ndu ha karịri ihe anya naahụ. Mgbe ụfodụ ahụ nke ndị nke Chineke naeme ka ndị mmehie hụ ike nke Chineke nke pürü ikpota ha rue nzopụta.

“Ma n'abali soni Onye-nwe-ayi guzoro n'akuku ya, si, Nwe obi-ike n'ihi na díka i kwuru okwu banyerem si-ike na Jerusalem, i ghagh igba kwa àmà otú a na Rom.” Pöl gaenwetaworị nkasiobi site n'okwu nke Onyenwe anyị gwara ya mgbe O guzoro n'akukụ ya náabalị ahụ. O nweghi ohere nke iso Jisós jègharịa, kwukorịta kwa okwu díka ndịnáesouzọ Jisos ọzọ fodụrụ, ma Pöl zutere Onyenwe anyị onwe ya.

Nkekota Nke Mmegide

Ndị Juu ụfodụ karịri iri ndịkom anq kekötara onwe ha, wee bürü anathema ndị nñurụ iyi ọnwụ si na ha agaghị eri ihe o bụla maqbụ nñuo iheqñuñu o bụla rue mgbe ha gburu Pöl. Ma ha échētaghị na Onyenwe anyị nonyere Pöl. Ma Chineke zitere otù nwaokorobịa, nke bụ nwa nwannenwanyị Pöl ikpughere ya ihe nzozo a, na ime kwa ka onyeisiochịagha mata, onye ghoworo enyi Pöl.

N'akukụ Onyenwe anyị

Ndjiro nke Kraist pürü ido onwe ha megide ezi ụmụ Chineke; ha pürü ihazi àtùmààtụ ha nkeoma; wee chee na n'ezie ha emeriwo ndị ahụ ha kpqrọ asị. Ma nwa Chineke ekwesighị itụ egwù maqbụ chègbue onwe ya ebe ọ matara na Onyenwe anyị nọ n'akukụ ya, na ya onwe ya nọ kwa n'akukụ nke Onyenwe anyị.

Ihe Chineke naachọ karịa ihe niile ná ndụ anyị bụ inyebiga Ya ọchichọ anyị niile. Ụfodụ mmadụ naasị, “O digh ihe ọzọ fôdum iji chua ajà.” Ma iji obi chụqàjà ọzọ dị omimi karịa fôdụrụ mgbe enyesiworo ihe niile; ọ bürü kwa na ihe ọ bula dapta, ọ gaasi, “Onye-nwe-ayi, me uche-Gi,” o wee guzoro kwa n’ihe ahụ o kwuru. Nsogbu naabjákute mmadụ niile, ma ajụjụ díri anyị bụ: Ànyị gaachọ ime ya n’ike nke onwe anyị maqbụ rapụ ka Chineke duzie ndụ anyị díka ọchichọ nsọ Ya si dị? Pöl dere sị, “Che aru-unu n’iru Chineke, dika ajà di ndu”; ọ pükwara isi n’ala obi ya wee kwue nke a n’ihii na o mewo otú a n’onwe ya.

Mgbapụ Ahụ

N’ezie ọ díwo ihe dị ná ndụ Pöl nke kpaliri iħun’anya ya na iruqma n’ebe onyeisiochịaghā ahụ nọ n’ihii na ọ naeme ihe niile o nwere ike iji kpuchie napta kwa Pöl n’aka ọgbaaghara niile ahụ. O wee tupta àtùmààtụ ụzọ agaesı kuru Pöl pụo na Jerusalem n’abalị iji zoppta ndụ ya. O doziri ndiaghā náechénché dị narị ndíkom anq na iriasaa (470) ikuru Pöl n’abalị rue Sisaria. Ọ dí iwu ndị Rom nke megidere ijide mmadụ n’ulomkporo náenweghi otu ebuboeboro ya nke agaeji kpee ya ikpé.

Onyeisiochịaghā ahụ wee degara Filiks bụ onyeisi akwukwọzị, kporo ya banyere ọgbaaghara dị na Jerusalem na àtùmààtụ igbu Pöl, wee sị na ọ dighị ebubo ọ bula eboror Pöl kwasirị ọnwụ maqbụ agbụ. O wee nye iwu ka ndị ahụ nwere ihe megide Pöl püta kwue ya n’iru Filiks. Filiks wee gụo akwukwọzị ahụ, nye iwu ka edebe Pöl n’ulọ ikpé nke Herod.

O kwasirị ka anyị cheta na qbuná taa “Onye-nwe-ayi matara idoputa ha n’onwunwa, bu ndi násopuru Chineke, na idebe ndi ajọ omume n’ahuhu nmehie rue ubochi ikpé” (2 Pita 2:9).

AJUJU DỊ ICHEICHE

- 1 Njèm mgbsa Ozioma nke ugbò ole ka Pöl naejé n’oge a?
- 2 Gịnị mere ndị nke Chineke ji riọ Pöl ka ọ ghara ijé Jerusalem?
- 3 Ò meturụ ya n’arụ? Gịnị ka ọ sara?
- 4 Kọ banyere ọgbaaghara ahụ mere na Jerusalem
- 5 Ònye nyeere Pöl aka?
- 6 Kọ ná nkenke ịgbaàmà Pöl ka ọ na eguzo n’ebe nrigo
- 7 Òlee otú ndị ahụ ji nara àmà ya?
- 8 Gịnị bụ ịpiạ ụtarị? Hà piara Pöl ihe?
- 9 Òlee otú ndị emere ka Pöl guzo n’iru ha?
- 10 Ònye nyeere Pöl aka iwezuga onwe ya jee Sisaria ? Òle otú o si mee ya?
- 11 Ònye ka ọ gaeguzo n’iru ya n’ebe ahụ?